

2023/2134(DEC)

31.1.2024

MIŠLJENJE

Odbora za vanjske poslove

upućeno Odboru za proračunski nadzor

o razrješnici za 2022.: opći proračun EU-a – Europska služba za vanjsko djelovanje
(2023/2134(DEC))

Izvjestiteljica za mišljenje: Katalin Cseh

PA_NonLeg

PRIJEDLOZI

Odbor za vanjske poslove poziva Odbor za proračunski nadzor da kao nadležni odbor u prijedlog rezolucije koji će usvojiti uvrsti sljedeće prijedloge:

1. naglašava da EU mora nastaviti razvijati snažnu i otpornu vanjsku službu s jasnim političkim vodstvom kako bi se riješili trenutačni izazovi i osigurala usklađenost vanjske politike Unije; u tom smislu primjećuje ključnu ulogu ESVD-a, a posebno njegovih delegacija u kontekstu geopolitičkog učinka ruske agresije na Ukrajinu i posljedične potrebe za pružanjem potpore partnerskim zemljama diljem svijeta i jačanjem globalnih saveza; ističe važnost stalnog snažnog političkog angažmana i utjecaja na bilateralnoj razini, kao i javne i kulturne diplomacije radi promicanja vrijednosti, načela i interesa Unije te strateške komunikacije u cilju borbe protiv dezinformacija; poziva na učinkovitije korištenje dostupnih resursa kako bi se izbjeglo narušavanje učinkovitosti Unije na međunarodnoj sceni; smatra da delegacije EU-a trebaju nastaviti s koordiniranim naporima za povećanje vidljivosti projekata koje financira EU kako bi se sredstva iskoristila u najvećoj mogućoj mjeri; poziva ESVD da nastavi ulagati napore u modernizaciju svojih pristupa te da ulaže u nove vještine i sposobnosti, uz istodobno povećanje troškovne učinkovitosti; ponovno ističe važnost promicanja vladavine prava, temeljnih sloboda i vrijednosti na kojima se EU temelji;
2. iznimno je zabrinut zbog kontinuiranog angažmana mađarskog premijera Viktora Orbana s ruskim predsjednikom Vladimirom Putinom, unatoč sankcijama EU-a i uhidbenom nalogu Međunarodnog kaznenog suda za ratne zločine protiv njega, s obzirom na aktualnu rusku agresiju na Ukrajinu; naglašava da su u skladu s člankom 24. stavkom 3. UEU-a države članice obvezne aktivno i bez zadržke podupirati vanjsku i sigurnosnu politiku Unije u duhu lojalnosti i uzajamne solidarnosti te da se suzdržavaju od djelovanja koja su u suprotnosti s interesima Unije; podsjeća Visokog predstavnika/potpredsjednika Komisije na njegovu obvezu da osigura da države članice poštuju načela iz tog članka te ga poziva da u tom kontekstu izvijesti Parlament o svojem viđenju politike mađarskog premijera prema Rusiji i usklađenosti s tim člankom Ugovora, kao i o svim eventualnim mjerama koje je poduzeo;
3. oštro osuđuje korištenje seksualnog i rodno uvjetovanog nasilja kao ratnog oružja u Ukrajini te ga klasificira kao ratni zločin; ističe sve brojnija izvješća o trgovini ljudima, seksualnom nasilju, iskorištavanju, silovanjima i zlostavljanju s kojima se suočavaju žene i djeca koji bježe iz Ukrajine u Europu; poziva države članice EU-a da odgovore na posebne potrebe žena i djevojčica u prihvatnim centrima i osiguraju neposrednu dostupnost usluga povezanih s rodno uvjetovanim nasiljem; potiče EU te zemlje domaćine i tranzitne zemlje da zajamče pristup uslugama povezanim sa spolnim i reproduktivnim zdravljem i pravima; poziva EU i države članice da podrže organizacije koje pružaju usluge i skloništa za žene i djevojčice izbjeglice koje su preživjele rodno uvjetovano nasilje;
4. duboko je zabrinut zbog proračunskih ograničenja s kojima se ESVD suočava, što može imati ozbiljne i dalekosežne negativne posljedice za vanjsko djelovanje EU-a, općenito gledano, i uspješnost institucija EU-a u tom području; svjestan je da nedjelovanje u pogledu rješavanja trenutačne proračunske situacije ESVD-a može ozbiljno utjecati na

odnose EU-a s trećim zemljama; snažno ističe potrebu da se ESVD-u osiguraju potrebni financijski i ljudski resursi, i u njegovu sjedištu i u delegacijama EU-a;

5. podsjeća na to da izravan i neizravan utjecaj klimatskih promjena potkopava globalni mir i sigurnost te istodobno produbljuje postojeće slabosti i nejednakosti te predstavlja rizik za ljudska prava; potiče Komisiju i ESVD da osmisle i provode snažnu klimatsku diplomaciju EU-a s ciljem poticanja međunarodne suradnje u pogledu Pariškog sporazuma, jačanja vanjske dimenzije novog zelenog plana i pružanja konkretne potpore ambicioznim ciljevima smanjenja CO₂ u trećim zemljama;
6. konstatira da su 2022. žene činile 40 % imenovanih voditelja delegacija; poziva ESVD da bude primjer drugima, kako je navedeno u Akcijskom planu za rodnu ravnopravnost III, i da nastavi povećavati zastupljenost žena i marginaliziranih skupina na svim razinama kako bi se što prije uspostavio rodni paritet na vodećim i rukovodećim položajima te postiglo rodno osviješteno vodstvo i uspostavili rodno osjetljivi postupci zapošljavanja; žali zbog sporog tempa u pogledu postizanja ravnoteže osoblja ESVD kada je riječ o različitosti, rodnoj i geografskoj neravnoteži te napominje da bi trebalo uključiti sve kategorije osoblja i poziva sve države članice da imenuju više žena i kandidata iz marginaliziranih skupina na upućene položaje u ESVD-u; ističe da se GAP-om III propisuje da do 2025. 85 % novih mjera EU-a mora doprinosti rodnoj ravnopravnosti i osnaživanju žena i djevojčica, a da ESVD mora ubrzati napredak prema ciljevima GAP-a III smislenim usmjeravanjem u svakodnevnom radu na ključna područja djelovanja GAP-a III, uključujući iskorjenjivanje rodno uvjetovanog nasilja, promicanje spolnog i reproduktivnog zdravlja i prava, ekonomskih i socijalnih prava i osnaživanja, ravnopravnog sudjelovanja i vodstva;
7. poziva na snažne strategije osposobljavanja u području rodne ravnopravnosti u okviru ESVD-a i naglašava potrebu za ulaganjem u resurse i stručno znanje za razvoj strategija osposobljavanja i edukacija u kojima se na međunarodne politike primjenjuje pristup rodne ravnopravnosti kako bi se ostvarila istinska promjena kulture u ESVD-u; poziva na to da se posebna pozornost posveti integraciji mehanizama rodno osviještenih politika, rješavanju pitanja rodno osjetljivog proračuna, pripremi procjena rodnog učinka i borbi protiv rodno uvjetovanog nasilja; predlaže donošenje sveobuhvatnog programa osposobljavanja za djelotvornu provedbu GAP-a III na svim razinama ESVD-a;
8. izražava zabrinutost zbog globalnog stanja prava LGBTIQ+ osoba, kao i zbog sve većeg otpora u pogledu prava žena, rodne ravnopravnosti te spolnog i reproduktivnog zdravlja i prava u zemljama u razvoju; poziva Komisiju i ESVD da riješe problem zastoja u priznavanju i zaštiti tih prava; ističe da je potrebno dati prioritet ciljanoj potpori organizacijama civilnog društva i zajednicama koje se zalažu za spolno i reproduktivno zdravlje i prava, prava žena, rodnu ravnopravnost, zajednicu LGBTIQ+ i druge marginalizirane skupine, što uključuje i pojačane mjere za dekriminalizaciju homoseksualnosti; podsjeća da bi u pogledu najmanje 85 % novih djelovanja u okviru Instrumenta za susjedstvo, razvoj i međunarodnu suradnju – Globalna Europa prioritet trebalo dati rodnoj ravnopravnosti, pri čemu bi najmanje 5 % njih trebalo biti posebno namijenjeno pravima i osnaživanju žena i djevojčica;
9. naglašava nužnost potpune provedbe i sustavnog uključivanja rodno osviještenih

politika i Akcijskog plana EU-a za rodnu ravnopravnost III (GAP III) u sve aspekte vanjskog djelovanja EU-a, uključujući trgovinsku politiku i politiku održivog razvoja, na svim razinama angažmana i u raznim aktivnostima i okvirima, uključujući u razdoblju nakon GAP-a III;

10. prepoznaje važnost osnivanja Centra ESVD-a za odgovor na krize (CRC); ponovno naglašava važnost odgovarajuće razine kibersigurnosti za sredstva, objekte i aktivnosti, uključujući za sjedište i delegacije EU-a, ali i svu drugu imovinu ili osobe povezane s EU-om u trećim zemljama; napominje važnost kulture sigurnosti i zaštite u svim tijelima koja se mora osigurati osobljem, postupcima, infrastrukturom, alatima (uključujući IT) i odgovarajućim proračunom kako bi se zajamčilo da svi mogu obavljati svoje ključne i osnovne funkcije u slučaju neočekivanih ili kritičnih situacija; prima na znanje napore ESVD-a u borbi protiv dezinformacija i vanjskog upletanja; pozdravlja činjenicu da je ESVD u tom pogledu ojačao svoju međunarodnu suradnju s državama članicama, institucijama Unije i NATO-om; čvrstog je mišljenja da ESVD ne bi trebao samo isticati dezinformacije koje dolaze iz trećih zemalja, već i otkrivati izvore koji šire iste ili slične dezinformacije unutar Unije;
11. naglašava da se, s obzirom na sve veće geopolitičke izazove i krize diljem svijeta, EU mora moći osloniti na potrebne informacije iz prve ruke o globalnim pitanjima izvan njegovih granica; u tom smislu poziva na jačanje EU INTCEN-a, Centra za odgovor na krizne situacije ESVD-a i SatCena povećanjem njihova osoblja i financijskih resursa, kao i kapaciteta;
12. poziva Uniju da poboljša svoje instrumente za suzbijanje vanjskog upletanja, propagande i operacija utjecaja, uključujući jačanje radne skupine ESVD-a za stratešku komunikaciju; ističe potrebu za proširenjem mandata u vezi s dezinformacijama koje sponzorira država, a koje potječu iz Kine i Bliskog istoka, posebno Irana, i ublažavanjem njihovih posljedica na zahvaćene strane; ponavlja svoj poziv ESVD-u da omogući radnoj skupini da prati tokove vanjskog upletanja, otkrije izvore koji na sličan način distribuiraju dezinformacije unutar Unije te da joj osigura dodatne potrebne financijske i ljudske resurse;
13. smatra da je ključno da EU poveća svoja ulaganja u javnu i kulturnu diplomaciju i komunikacijske napore, posebno s obzirom na aktivna nastojanja autoritarnih i neliberalnih režima; stoga naglašava da je potrebno dodijeliti potrebna sredstva Odjelu za stratešku komunikaciju i predviđanja ESVD-a;
14. poziva delegacije Unije u našem susjedstvu i zemljama zapadnog Balkana da povećaju angažman kako bi se podržala aktivnija i učinkovitija komunikacijska politika o europskoj perspektivi i kako bi se sve pripremilo za pružanje najbolje moguće pomoći zemljama koje sudjeluju u prodemokratskim i proeuropskim reformama; poziva delegacije EU-a da primijene vjerodostojniji pristup koji se temelji na zaslugama i kopenhaskim kriterijima, posebno u pogledu vladavine prava, demokracije i zaštite ljudskih prava, posebno s obzirom na ograničen napredak nekih zemalja zapadnog Balkana;
15. poziva delegacije EU-a da povećaju potporu istinskim demokratskim akterima i civilnom društvu na zapadnom Balkanu te da snažno i javno osude djelovanja

neliberalnih i nedemokratskih aktera koja su u suprotnosti s interesima Unije i da osiguraju da izvršenje financiranja iz instrumenta IPA III bude u skladu s ciljevima EU-a;

16. apelira na ESVD da djeluje u skladu sa svojom izjavom iz pisanih odgovora Odboru za proračunski nadzor u kontekstu razrješnice za 2019. te da donese i provede samostalne provedbene odredbe o vanjskim aktivnostima i zadacima kojima se stvara pravna osnova sui generis za voditelje delegacija kako bi se bolje zaštitili imidž i ugled EU-a u cjelini;
17. poziva na uspostavu stalne strukture i dodjelu potrebnih sredstava za Europsku diplomatsku akademiju, koja može doprinijeti punom razvoju autonomne diplomacije EU-a sa zajedničkom diplomacijom iz perspektive EU-a; smatra da bi u budućnosti ta akademija trebala obuhvaćati sustav odabira, zapošljavanja i osposobljavanja Europljana koji su završili visoko obrazovanje, a nisu diplomati država članica; naglašava da je potrebno razmotriti i donijeti odluku o tome na koji način bi oni koji su diplomirali na toj akademiji mogli pristupiti ESVD-u;
18. potiče ESVD i EU da pomno prate stanje demokracije u različitim zemljama te da pružaju logističku i tehnološku potporu borcima za ljudska prava i pripadnicima autohtonih naroda, posebno ženama;

**PRILOG: SUBJEKTI ILI OSOBE OD KOJIH JE IZVJESTITELJICA PRIMILA
INFORMACIJE**

Izvjestiteljica izjavljuje pod svojom isključivom odgovornošću da nije primila informacije ni od jednog subjekta ili osobe navedenih u ovom Prilogu u skladu s člankom 8. Priloga I. Poslovniku.

INFORMACIJE O USVAJANJU U ODBORU KOJI DAJE MIŠLJENJE

Datum usvajanja	23.1.2024
Rezultat konačnog glasovanja	+: 45 -: 10 0: 3
Zastupnici nazočni na konačnom glasovanju	Alexander Alexandrov Yordanov, Maria Arena, Petras Auštrevičius, Krzysztof Brejza, Włodzimierz Cimoszewicz, Anna Fotyga, Michael Gahler, Giorgos Georgiou, Sunčana Glavak, Raphaël Glucksmann, Klemen Grošelj, Bernard Guetta, Márton Gyöngyösi, Dietmar Köster, Andrius Kubilius, Ilhan Kyuchyuk, Jean-Lin Lacapelle, Miriam Lexmann, Nathalie Loiseau, Leopoldo López Gil, Antonio López-Istúriz White, Thierry Mariani, David McAllister, Vangelis Meimarakis, Francisco José Millán Mon, Alessandra Moretti, Javier Nart, Matjaž Nemec, Demetris Papadakis, Kostas Papadakis, Tonino Picula, Thijs Reuten, Nacho Sánchez Amor, Mounir Satouri, Jordi Solé, Tineke Strik, Dominik Tarczyński, Hermann Tertsch, Viola von Cramon-Taubadel, Thomas Waitz, Isabel Wiseler-Lima, Tomáš Zdechovský, Bernhard Zimniok, Željana Zovko
Zamjenici nazočni na konačnom glasovanju	Attila Ara-Kovács, Adam Bielan, Özlem Demirel, Christophe Grudler, Arba Kokalari, Georgios Kyrtos, Katrin Langensiepen, Karsten Lucke, Erik Marquardt, Juozas Olekas, Bert-Jan Ruissen, Christian Sagartz, Mick Wallace
Zamjenici nazočni na konačnom glasovanju prema čl. 209. st. 7.	Theresa Bielowski

KONAČNO POIMENIČNO GLASOVANJE U ODBORU KOJI DAJE MIŠLJENJE

45	+
ECR	Adam Bielan
NI	Márton Gyöngyösi
PPE	Alexander Alexandrov Yordanov, Krzysztof Brejza, Michael Gahler, Sunčana Glavak, Arba Kokalari, Andrius Kubilius, Leopoldo López Gil, Antonio López-Istúriz White, David McAllister, Vangelis Meimarakis, Francisco José Millán Mon, Christian Sagartz, Isabel Wiseler-Lima, Tomáš Zdechovský
Renew	Petras Auštrevičius, Klemen Grošelj, Christophe Grudler, Bernard Guetta, Georgios Kyrtos, Ilhan Kyuchyuk, Nathalie Loiseau, Javier Nart
S&D	Attila Ara-Kovács, Maria Arena, Theresa Bielowski, Włodzimierz Cimoszewicz, Raphaël Glucksmann, Dietmar Köster, Karsten Lucke, Alessandra Moretti, Matjaž Nemeč, Juozas Olekas, Demetris Papadakis, Tonino Picula, Thijs Reuten, Nacho Sánchez Amor
Verts/ALE	Katrin Langensiepen, Erik Marquardt, Mounir Satouri, Jordi Solé, Tineke Strik, Viola von Cramon-Taubadel, Thomas Waitz

10	-
ECR	Hermann Tertsch
ID	Jean-Lin Lacapelle, Thierry Mariani, Bernhard Zimniok
NI	Kostas Papadakis
PPE	Miriam Lexmann, Željana Zovko
The Left	Özlem Demirel, Giorgos Georgiou, Mick Wallace

3	0
ECR	Anna Fotyga, Bert-Jan Ruissen, Dominik Tarczyński

Korišteni znakovi:

+ : za

- : protiv

0 : suzdržani